

**Слово на заместник-ректора доц. Георги Вълчев при откриването на
академичната учебна 2022/2023 година
3 октомври 2022 г., Аула, Ректорат**

***Уважаеми господин Министър,
Уважаеми членове на Академичния съвет,
Уважаеми колеги преподаватели и студенти,
Уважаеми гости,***

Днес, в навечерието на своята 134-та годишнина, Софийският университет „Св. Климент Охридски“ отваря за пореден път своите врати, за да открие новата учебна година. Имало е обаче години в неговата история, когато това не е било възможно, когато неговите коридори са оставали пусти, а аудиториите – празни.

Такава е например далечната вече 1912 г., която слага началото на Балканските войни. Тогава 35 от общо 55 щатни хабилитирани преподаватели и 12 от общо 17 асистенти са мобилизирани, заедно с над 1000 души студенти. Мнозина от тях намират смъртта си по бойните полета, други са тежко ранени или осакатени. За тези драматични събития ни напомнят мемориалните плочи, разположени от двете страни в началото на централното стълбище, което води към залата, в която сме се събрали днес. Обикновено, улисани в напрегнатото си ежедневиe, сме свикнали да ги подминаваме и да не им обръщаме внимание. Възприемаме ги по-скоро като декорация на това тържествено пространство, като знак за някаква отминала ритуална героика, а не като памет и предупреждение, тъй като ние сме поколения, за които ужасите на войната са чужди. За нас тя винаги е била нещо далечно, нещо смътно, нещо нереално...

Но днес, само на няколкостотин километра от нашите граници, войната е факт. Ежедневно там загиват хора, разбиват се хиляди човешки съдби, страда напълно невинно цивилно население. Колко са реалните жертви тази безумна война едва ли ще научим скоро. Как и кога ще приключи този кървав конфликт също трудно бихме могли да предвидим. Едно обаче е сигурно – тектоничните политически плочи на стария световен ред се пропукват и предвещават дълбоки промени и сътресения. Промени, които ще поставят на изпитание досегашните ни

представи за света и за нашето място в него, които ще родят вероятно непознати до момента предизвикателства и ще поставят трудни за разрешаване въпроси.

В подобна сложна обстановка Софийският университет, заедно с другите висши училища в страната, трябва да остане верен на основната си мисия – да бъде пазител на знанието, на вечния човешки стремеж към истината и да формира ядрото на днешната и утрешна българска интелигенция. Защото, уважаеми колеги първокурсници, вие сте тази утрешна интелигенция! Вие сте тези, които ще трябва да се натоварят с трудната мисия да преведат обществото ни през утрешните изпитания на времето! Вие ще трябва да изградите устоите на новия свят и да го превърнете отново в уютно място, където разумът и вярата в социалния прогрес на човечеството отново ще надделеят над ужасите на войната и разрухата!

За целта всеки един от вас, заедно с таланта и мечтите си, трябва истински да се отдаде на избраната професия и да използва годините на обучение в Университета пълноценно. В неговите аудитории, на лекции и семинари, в библиотеките му, в лабораториите и по време на теренните експедиции, в откритото общуване с вашите преподаватели вие неусетно ще поемете по успешния си професионален път. Той няма да бъде лек, както се опитва да ви внуши съвременната консуматорска култура, няма да е изпълнен само със забавление, а изисква много работа от ваша страна. Ако обаче постоянствате, ще имате достатъчно време за да се радвате и на вашата младост. Мечтайте смело, давайте воля на фантазията и креативността си, не хитрувайте на дребно, не се задоволявайте само с написаното в учебниците и ще откриете пленителната сила на науката, силата на знанието. Точно тази сила ще ви води напред и ще ви кара непрекъснато да се опитвате да проумявате променящия се свят, ще ви превърне в знаещи и можещи хора, в истински личности. И когато след четири или пет години вземете първата си диплома в ръка, вие ще сте готови да поемете по пътя на вашата успешна реализация, ще сте готови да застанете на страната на доброто и на прогреса!

Ето защо в днешния празничен ден искам да благодаря и на всички колеги преподаватели, които проявяват всеотдайност и полагат огромни усилия вашият

път към бъдещето да не бъде прекалено труден. Годишите на световната ковид-пандемия ни поставиха в напълно непривична обстановка. Зная, уважаеми колеги, че беше тягостно да се движим по коридорите в посоки, указани от стрелки по пода, да се оглеждаме за дезинфектанти, да измерваме постоянно телесната си температура, да се взираме в черните екрани на компютрите по време на лекции и да отговаряме на хиляди електронни писма. Наложиха се да се простим с уважавани колеги и с наши близки хора, които без време напуснаха този свят. В търсене на по-достойно заплащане на нашия труд се нагърбваме с много допълнителни дейности, които ни лишават от време за изследователска дейност, непрекъснато се увеличава административната отчетност и обрастваме с какви ли не правила, правилници и стратегии, които понякога дори взаимно си противоречат. Ето защо крайно наложително е вече държавата да уреди по адекватен начин въпроса с базовото заплащане на преподавателския труд в сферата на висшето образование, а проектното финансиране да допълва научната, изследователската и публикационната ни дейност.

Ние знаем много добре силните и слабите страни на съвременната ни образователна система и като академична колегия на Софийския университет ще подкрепим всеки един смислен опит тя бъде променена към по-добро. Подобна промяна обаче би била възможна само в колегиален диалог с висшите училища. Тя трябва да започне със задълбочен анализ на свършеното до момента, ясно да бъде посочена нейната крайната цел на този етап и да бъдат подредени във времето законодателните инициативи, които ще бъдат предприети за постигането ѝ. Непремислени, прибързани действия със съмнителен краен резултат ще се отразят крайно негативно и биха имали отрицателен ефект – нещо, което Общото събрание на Софийския университет заяви недвусмислено.

И най-накрая ще си позволя да припомня думите на един от създателите на Софийския университет – проф. Иван Шишманов. Когато се водят политическите прения дали младата следосвобожденска България си е надвила на харча за да си позволи лукса да открива университет, в една своя забележителна статия по този повод той заявява следното: „Един народ, който притежава солидни качества като

нашия, е достоен да съществува и достоен да се приеме в семейството на цивилизованите народи!“

Мисля, че тези думи обясняват защо всеки един от нас се е нагърбил с мисията да развива авторитета и традициите на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, като с тях бих искал да ви пожелаая, уважаеми колеги, да бъдете живи и здрави и да продължавате да го правите все така всеотдайно!

А на всички първокурсници още веднъж – добре дошли в нашата Алма-матер и на добър час, колеги!